

Характерною ознакою визнання заборгованості безнадійною за П(с)БО 10 «Дебіторська заборгованість» і згідно Податкового кодексу України є строк позовної давності. Позовна давність – це строк, у межах якого особа може звернутися до суду з вимогою про захист свого цивільного права або інтересу [ст. 256, 3].

Згідно ст. 257 Цивільного кодексу України загальна позовна давність встановлюється тривалістю у три роки [3].

Якщо заборгованість не була отримана в результаті відповідних заходів щодо її стягнення, таких як пред'явлення претензій боржнику, звернення до суду, визнання боржника банкрутом тощо, та за нею минув строк позовної давності, то лише за цих обставин вона визнається *безнадійною*.

Слід враховувати, що сума заборгованості одного платника податків перед іншим платником податків, що не стягнута після закінчення строку позовної давності, є *безповоротною фінансовою допомогою* [ст. 14.1.257, 2].

Таким чином, якщо платник податку – покупець протягом строку позовної давності дебіторської заборгованості за оплачені, але не отримані послуги:

1) здійснив відповідні заходи щодо її стягнення, то після закінчення строку позовної давності зазначена заборгованість вважається безнадійною та платник має зменшити фінансовий результат до оподаткування на суму списаної дебіторської заборгованості (в тому числі за рахунок створеного резерву сумнівних боргів) (пп. 139.2.2 ПКУ);

2) не здійснив відповідні заходи щодо її стягнення, то після закінчення строку позовної давності вважається безповоротною фінансовою допомогою має збільшувати фінансовий результат податкового (звітного) періоду на суму перерахованої безповоротної фінансової допомоги (безоплатно наданих товарів, робіт, послуг) особам, що не є платниками податку (крім фізичних осіб), та платникам податку, які оподатковуються за ставкою 0% відповідно до пп. 44 підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України, крім безповоротної фінансової допомоги (безоплатно наданих товарів, робіт, послуг), перерахованої неприбутковим організаціям, внесеним до Реєстру неприбуткових установ та організацій на дату такого перерахування коштів, передачі товарів, робіт, послуг, для яких застосовується положення пп. 140.5.9 Податкового кодексу України (пп. 140.5.10 ПКУ).

Можна зробити висновок, що з метою уникнення негативного впливу сумнівної та безнадійної заборгованості на фінансовий стан підприємства в майбутньому, необхідно приділяти значну увагу запобіганню її виникнення. При здійсненні списання безнадійної дебіторської заборгованості необхідно чітко визначити підстави відповідно до вимог Податкового кодексу України для здійснення коригування фінансового результату до оподаткування, зокрема при здійсненні списання безнадійної заборгованості враховувати статус підприємства-боржника.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість": Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999р. №237, зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.
2. Податковий Кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010р. №2755-VI, зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page>.
3. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003р. №435-IV, зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Солдатова І.К., студентка гр.ОАт-161
Науковий керівник - Волот О.І., к.е.н., доцент
Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ТА НІМЕЧЧИНИ

Податки займають високу питому вагу в дохідній частині бюджету будь-якої держави, тому що вони є основним джерелом його наповнення. В усіх країнах світу витрати держави плануються виходячи з дохідної частини, тобто з кількості зібраних податків. Податкові системи різних країн світу відрізняються за типом побудови, кількістю податків, ставками податкових платежів, методикою їхнього розрахунку, видом стягнення тощо. Але всі вони базуються на загальних принципах. Одним із основних є стабільність законодавчої бази [1].

Основним шляхом узгодження правових норм України та Європейського Союзу є адаптація – процес розробки і прийняття нормативно-правових актів та створення умов для їх належного впровадження і застосування з метою поступового досягнення повної відповідності права України до європейського права. Через це виникає необхідність вивчення та порівняння особливостей податкової служби країн ЄС та України [2]

Україна перебуває на шляху реформування податкової системи, що супроводжується встановленням нових видів податків і зборів, що повинні забезпечувати сприятливе середовище для платників податків. Оптимальним шляхом її вдосконалення є порівняльна характеристика податкової системи України з податковими системами країн Європейського Союзу, зокрема Німеччини (табл.1).

Порівняльна характеристика особливостей податкової системи України та Німеччини

Критерії	Україна	Німеччина
1	2	3
Нормативно-правове регулювання	Податковий кодекс України; Постанова КМУ від 21 травня 2014 р. Положення «Про Державну фіскальну службу України».	Немає податкового кодексу. Кодифікація податкових законів обмежена «Положенням про справляння податків, зборів і мита» (Податкова «конституція»).
Податкові органи	Державна фіскальна служба України.	Державної фіскальної служби, як в Україні, в Німеччині не існує. Функції фіскальної служби виконують федеральне та земельні відомства (16 федеральних земель). Податкова інспекція. Податкова поліція Німеччини.
Принципи податкової системи	Грунтується на принципах: - загальність оподаткування; - рівність усіх платників перед законом; - незворотність настання визначеної законом відповідальності в разі порушення; - презумпція правомірності рішення платника податку; - фіскальна достатність; - соціальна справедливість; - економічність оподаткування; - нейтральність оподаткування; - стабільність; - рівномірність та зручність сплати; - єдиний підхід до встановлення податків та зборів.	Грунтується на принципах, які були закладені ще Л. Ерхардом: - податки повинні бути по можливості мінімальними; - при оподаткуванні того чи іншого об'єкта повинна враховуватися економічна доцільність справляння податку; - податки не повинні перешкоджати конкуренції; - податки повинні відповідати структурній політиці; - система оподаткування повинна будуватися на повазі приватного життя платника податків, дотриманні комерційної таємниці; - у системі має бути виключено подвійне оподаткування; - податки мають забезпечувати справедливий розподіл доходів у суспільстві; - величина податків повинна знаходитися у відповідності до розміру, що надаються державою послуг.
Групи податків за органами сплати	Загально-державні та місцеві податки.	Загальні (надходять у бюджети різних рівнів); федеральні; земельні; общинні (місцеві); церковні.
Кількість податків та зборів	Діють 11 податків та зборів, з яких 7 загально-державних та 4 місцевих податків та зборів.	Налічує близько 40 окремих податків. До числа найбільш фіскально важливих із них належать усього 15 податків.
Класна (рангово-класна) система оподаткування	Немає	Оподаткування платників прибуткового податку класифікуються за характером і джерелом одержуваного доходу та традиційно прийнятої так званої класної системи оподаткування (класифікації платників на шість класів за соціально-громадянським статусом).
Основні види податків	Загально-державні: податок на прибуток підприємства; податок на доходи фізичних осіб (ПДФО); податок на додану вартість (ПДВ); акцизний збір; екологічний податок; рентна плата; мито. Місцеві податки і збори: податок на майно; єдиний податок; збір за місця для паркування транспортних засобів; туристичний збір.	Загальні податки: прибутковий податок; корпоративний податок; податок на доходи від капіталу; податок на додану вартість; податок з обороту імпорту. Федеральні податки: акцизи на нафтопродукти, тютюнові вироби, спиртогорілчані вироби; страховий податок. Земельні податки: податок із власників автомобілів; майновий податок; податок із спадщини; акциз на пиво. Податки общин: промисловий податок; поземельний податок.
Ставки загальних податків	Податок на прибуток підприємства – 18% (базова), 0%, 4%, 6%, 12%, 15% та 20%; ПДФО – 18%(базова), 0% та 5%; ПДВ – 20%(базова), 0% та 7%.	Корпоративний податок – 15%(базова), 29-31% (якщо прибуток корпорацій не розподіляється); Прибутковий податок – 19%-51%; Податок на додану вартість(ПДВ) – 15%(базова), 7%.

Джерело: Систематизовано автором на основі [3, 4, 5, 6, 7, 8]

Німеччина за рівнем економічного розвитку та фінансового потенціалу – найпотужніша країна Європейського Союзу. За сплату податків Німеччина надає платникам податків і жителям країни великі блага і надійні соціальні гарантії. Податки в Німеччині забезпечують близько 80% бюджетних доходів, тому вони розглядаються урядом як головний засіб впливу держави на розвиток економіки, у зв'язку з чим в країні діє

розгалужена і різноманітна система податків, що охоплює всі сторони життєдіяльності суспільства. З роками у Німеччині поступово складалася високопрофесійна податкова служба, традиційно організована на високому рівні та укомплектована кваліфікованим персоналом. У її сучасному стані вона може слугувати взірцем для інших країн. [3].

Отже, Німеччина – країна з високими податками, але при цьому і найбагатша країна Європи, яка має найпотужнішу економіку серед країн ЄС. Більшість податків Німеччини мають свою специфіку, придбану в ході історичного процесу. Німеччина є батьківщиною першої в світі наукової школи управління державними фінансами та фіскального адміністрування. Тому, логічно було для удосконалення податкової системи України перейняти досвід Німеччини, бо вважається, що німецька фінансова думка, найвпливовіша в світі.

Список використаних джерел

1. Калінеску Т.В. Соціальні аспекти податкової політики [Текст] : підручник / Т.В. Калінеску, І.В. Пономарьова, С.В. Альошкін ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. - Северодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015 - 384 с.
2. «Міжнародний досвід реформування податкових систем: види податків та електронна звітність» [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/arkhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/arkhiv/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/mrdosvid/>
3. Податковий кодекс України : Закон України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. «Податкова система Німеччини», 2015. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://5fan.ru/wievjob.php?id=87301>
5. Калінеску Т.В. Соціальні аспекти податкової політики [Текст] : підручник / Т.В. Калінеску, І.В. Пономарьова, С.В. Альошкін ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. - Северодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015 - 384 с.
6. «Світовий досвід оподаткування: Німеччина» [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/arkhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/arkhiv/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/germany/>
7. Податковий кодекс України : Закон України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
8. «Податкові системи зарубіжних країн: порівняльна характеристика», 2011. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reports/accountant/16617/>
9. Андрущенко В.Л., Данілов О.Д. Податкові системи зарубіжних країн: Навчальний посібник. – К.: Комп'ютер прес, 2004. – 300 с.

Уланович Б.А., студент III курсу, група ОА-151

Дзюб В.В., студент III курсу, група ОА-151

Нехай В.А., к.е.н., доцент

Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

ПОРЯДОК ОБЛІКУ І СПИСАННЯ ПРОСТРОЧЕНОЇ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

У ході господарської діяльності контрагенти не завжди повертають борги. Обов'язок бухгалтерів та юристів правильно визначити чи є можливість повернення боргів, чи їх потрібно списувати. Таким чином виникає безнадійна кредиторська заборгованість.

У розумінні Податкового Кодексу України, безнадійна кредиторська заборгованість – заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності, заборгованість, стягнення якої неможливо у зв'язку з дією форс-мажорних обставин, або заборгованість банкрутів та суб'єктів господарювання, припинених як юридичні особи.[1]

Розглянемо детальніше. По-перше, заборгованість має бути простроченою. Інакше кажучи термін використання зобов'язань минув. По-друге, заборгованість має бути фізичної або юридичної особи, тобто будь яка. По-третє, заборгованість має бути непогашеною з причини недостатності майна боржника. По-четверте, вжиття заходів з примусового стягнення майна відповідними органами. І останнє, це те, що в результаті всіх можливих дій у нас виникла відсутність повного погашення.

Як же обліковується безнадійна заборгованість? Порядок відображення в податковому обліку безнадійної заборгованості з 01.01.2015 р. суттєво змінився. Тим часом оподаткування таких операцій, як і раніше, залежить від їх правової регламентації.

Новий склад безнадійної заборгованості, визначений для податкових цілей у пп. 14.1.11 ПКУ, сформульовано вкрай невдало, що може призвести до проблем на практиці.

Так, безнадійною заборгованістю з позиції податкового обліку вважають заборгованість, що відповідає одній із таких ознак :

а) заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності.

б) прострочена заборгованість померлої фізичної особи за відсутності у неї спадкового майна, на яке може бути звернено стягнення. Разом з тим незрозуміло, за яких умов заборгованість визнається безнадійною в ситуації, коли спадкове майно у померлої особи є, однак заборгованість не було погашено в результаті недостатності такого майна.

в) прострочена заборгованість осіб, у судовому порядку визнаних зниклими безвісти, оголошених померлими;

г) заборгованість фізичних осіб, прощена кредитором.

ґ) заборгованість особи, розмір сукупних вимог кредитора за якою не перевищує: